

LIETUVOS BANKO 1929 m. APYSKAITA

(Septintieji metai)

367307

D 2092

LIETUVOS BANKO BALANSAS,

Aktyvas.

Sąskaitu pavadinimas	Kauno Centralinėje	Skyriuose	I Š V I S O
1. Kasos:			
a) banknotų	32.911.475 —	28.772 508 —	61.683.983 —
b) sidabrinų pinigų	2.997.684 —	778.019 —	3.775.703 —
c) metalinių pinigų	433.638 06	1.219.593 15	1 653.231 21
d) užsienio valiutos	2.262.359 82	5.097.091 71	7.359 451 53
e) aukso	164.497 44	—	164 497 44
f) procentinių popierių	886.734 07	—	886.734 07
2. Banko aukso depo užsienyje	34.914.620 —	—	34.914.620 —
3. Korespond. „Nostro“	57.393.570 97	10.311.020 68	67.704.591 65
4 Dokumentų pas m/korespondentus	2.323.405 16	5.929.206 23	8.252.611 39
5. Užsienio valiutos pas m/koresp.	1.479.360 —	—	1.479.360 —
6. Diskontuotų vekselių	5.232.400 41	16.271.221 47	21.503.621 88
7. Special. einam vekseliais	20 496.481 91	17.374.002 10	37 870.484 01
8. „ „ prekėmis	3 352 142 40	1.790.348 28	5.142.490 68
9. „ „ važtaraščiais	—	2 287.448 16	2 287 448 16
10. Lombardo paskolų	24 313 —	87.728 13	112.041 13
11. Einamųjų išlaidų 1930 m.	39.028 09	115 841 64	154.869 73
12 Avansų	2.179.271 92	257,925 60	2.437.197 52
13. Nekilnojamojo turto	6.922 480 60	1.216 668 45	8.139.149 05
14. Kilnojamojo turto	224.430 —	78.516 08	302.946 08
15. Užstatų už paskolas	61.035 —	147.524 50	208.559 50
16. Komitentų „Nostro“	7.798.315 75	7.907 368 66	15.705 684 41 ^{a)}
17. Įvairių asmenų ir vietų	3.721.635 38	1.636,542 55	5.358.177 93
18. Inkasinių dokumentų	13.055.016 48	8.693.797 29	21.748 813 77
19. Valdybos su skyriais	136 574.290 06	—	136.574.290 06
B a l a n s a s	335 448 185 52	109.972.371 68	445 420.557 20

a) Tame skaičiuje diskontuotų vekselių sumai Lt. 6.640.271.47.

baigtas 1929 m. gruodžio mėn. 31 dieną.

Pasyvas.

Sąskaitų pavadinimas	Kauno Centralinėje	Skyriuose	IŠ VISO
1. Akcinio kapitalo	12.000.000	—	12.000.000
2. Atsargos kapitalo	1.350.000	—	1.350.000
3 Banknotų apyvartoje	156.512.926	—	156.512.926 *)
4. M/žekų apyvartoje	20	—	20
5. Paprast. einam., depozitų ir indėlių	67.388.114 44	20.939.463 42	88.327.577 86
6. Korespondentų „Loro“	1.166.455 35	2.277 96	1.164.177 39
7. Neišmokėtųjų perlaidų	600.461 10	185.861 64	786 322 74
8. Neišmokėtųjų valdžios orderių	3.452.231 61	2.389.025 92	5.841.257 53
9. Laikinių sumų	6.686.705 36	446.891 84	7.133 597 20
10. Inkaso	17.451.041 01	6.293.457 06	23 744 498 07
11. Komitentų „Loro“	1.905.984 30	7.645.896 51	9.551.880 81
12. %/o už operacijas 1930 m.	92.425 61	219.979 54	312.405 15
13. Komisijos 1930 m.	19.382 26	62.001 21	81.383 47
14. Neišmokėtųjų %/o	20 232 91	20.819 78	41.052 69
15. Neišmokėtojo dividendo	40.461 50	—	40.461 50
16. Remitentų	61.035 —	147.524 50	208.559 50
17. Pelno ir nuostolių	1.750.000 —	—	1.750.000 —
18. Valstybinio mokesčio	—	147 23	147 23
19. Skyrių su Valdyba	64.950.709 07	71 623.580 99	136.574.290 06
Balansas	335 448.185 52	109.972 371 68	445.420.557 20

*) Pastaba: Išleistų apyvartonių banknotų suma 156.512.926
 turi būti sumažinta buvusiais Banko kasose 1929 m. XII.31 banknotais sumai 61.683.983
 Tuo būdu 1930 m. sausio m. 1 dieną faktiškai banknotų apyvartoje buvo 94.828.943

Sąskaitų apyvarta

Aktyvas.

Sąskaitų pavadinimas	Saldo 1929 m. sausio m. 1 d.	A P Y V A R T A		Saldo 1930 m. sausio m. 1 d.
		D e b e t a s	K r e d i t a s	
1 Kasos:				
a) banknotų	41.829.298 —			61 683.983 —
b) sidabrinių pinigų	4.363.068 —	859.249.570 —	840.172.300 32	3.775.703 —
c) metalinių pinigų	1 843.281 53			1.653.231 21
d) užsienio valiutos	7.279.802 23	85.595.710 08	85.516 060 78	7.359.451 53
e) aukso	93.648 73	254.905 21	184.056 50	164.497 44
f) procentinių popierių . . .	486.207 78	419.704 54	19.178 25	886.734 07
2. Banko aukso depo užsienyje .	34.171.761 —	1.304.896 —	562.037 —	34.914 620 —
3. Korespond. „Nostro“	35.782.762 69	216.762.024 17	184.840.195 21	67.704.591 65
4. Dokumentų pas m/korespond.	7.749.855 75	135.342.900 17	134.840.144 53	8.252.611 39
5. Užsienio valiutos pas m/koresp.	1.723 250 —	4.023.890 —	4.267.780 —	1.479.360 —
6. Diskontuotų vekselių	21.823.790 61	129.018.885 76	129.339.054 49	21.503.621 88
7. Spec. einam. vekseliais	39.968.424 32	139.397.478 90	141.495.419 21	37.870.484 01
8. „ „ prekėmis	3 845.174 67	15 685 046 27	14.387.730 26	5.142.490 68
9. „ „ važtaraščiais	3.526.184 74	51.413.034 70	52.651.771 28	2 287.448 16
10. Lombardo paskolų	119.783 63	93.496 50	101.239 —	112.041 13
11. Einam. išlaidų 1930 m.	137.165 59	164.153 44	* 146.449 30	154.869 73
12. Avansų	2.571.200 69	8.013.420 42	8 147.423 59	2 437.197 52
13. Banknotų spausdinimo išlaidų	508.296 37	91.643 43	599.939 80	— —
14. Nekilnojamojo turto	7.447.676 89	1.925.661 91	1.234 189 75	8.139.149 05
15. Kilnojamojo turto	232.478 69	362 216 63	291.749 24	302.946 08
16. Užstatų už paskolas	206.670 56	155.910 90	154.021 96	208.559 50
17. Komitentų „Nostro“	16.527.166 17	105.067.179 08	105.888 660 84	15.705.684 41 ^{*)}
18. Įvairių asmenų ir vietų	5.804.080 54	10.632.772 04	11.078.674 65	5.358.177 93
19. Inkasinių dokumentų	22.976.961 05	220.534 525 28	221.762.672 56	21.748.813 77
20. Valdžybos su skyriais	106.567.124 90	765.509.623 68	735 502.458 52	136.574.290 06
B a l a n s a s	367.585.115 13	2.751.018.649 11	2.673.183.207 04	445.420.557 20

^{*)} Tame skaičiuje diskontuotų vekselių sumai Lt. 6.640.271.47.

1929 m. metais.

1930 m. 01.01.

Pasyvas.

Sąskaitų pavadinimas	Saldo 1929 m. sausio m. 1 d.	APYVARTA		Saldo 1930 m. sausio m. 1 d.
		Debetas	Kreditas	
1. Akcinio kapitalo	12.000.000 —	—	—	12.000.000 —
2. Atsargos kapitalo	1.200.000 —	—	150.000 —	1.350.000 —
3. Banknotų apyvartoje	126.602.926 —	40.530.000 —	70.440.000 —	156.512.926 —
4. M/čekų apyvartoje	515 50	944.862 35	944.366 85	20 —
5. Paprast. einam., depoz., indėlių	67.969.294 54	1 556.686.340 70	1.577.044.624 02	88.327.577 86
6. Korespondentų „Loro“	1 679.727 30	25.529.652 04	25.014.102 13	1.164.177 39
7. Neišmokėtųjų perlaidų	310.136 90	148.420.168 41	148.896.354 25	786.322 74
8. Neišmok. valdžios orderių	10.451.422 19	121.822.672 72	117.212.508 06	5.841.257 53
9. Laikinių sumų	3.379.298 13	18.411.600 62	22.165.899 69	7.133.597 20
10. Inkaso	24.673.631 78	177.554.616 78	176.625.483 07	23 744.498 07
11. Komitentų „Loro“	10.665 711 14	74.658.071 59	73.544.241 26	9.551.880 81
12. %/‰ už operacijas 1930 m.	303.579 85	303.579 85	312.405 15	312 405 15
13. Komisijos 1930 m.	—	—	81.383 47	81.383 47
14. Neišmokėtųjų %/‰	31.310 59	33 619 55	43.361 65	41.052 69
15. Neišmok. dividendo	37 389 50	1.076.660 —	1.079 732 —	40.461 50
16. Remitentų už užstatus	206.670 56	154.021 96	155.910 90	208 559 50
17. Pelno ir nuostolių	1.500.000 —	9.718.521 06	9.968.521 06	1.750.000 —
18. Valstybinio mokesčio	6.376 25	15.038 51	8.809 49	147 23
19. Skyrių su Valdyba	106.567.124 90	735 658.475 37	765.665.640 53	136.574.290 06
Balansas	367.585.115 13	2 911.517.901 51	2.989.353.343 58	445.420.557 20

*) Žiūr. pastabą pusl. 3.

PELNO IR NUOS

1930 m. Gruod

I š l a i d o s	Litų	
1. Valdymo ir administravimo išlaidų	3.636.112	34
2. Butų nuomos, įrengimo ir remonto, kuro, šviesos ir šviesos prietaisų išlaidų . .	319.427	59
3. Ūkio išlaidų	56.962	48
4. Knygų ir blankų spausdinimo, raštinės, pašto, telegrafo ir telefono išlaidų . . .	315.747	48
5. Nuošimčių už vietinius indėlius ir užsienių korespond. sąskaitas	176.612	54
6. Kilnojamojo turto amortizacijos	289.784	84
7. Nekilnojamojo turto amortizacijos	1.218 257	52
8. Banknotų spausdinimo išlaidų	599.939	80
9. Tarnautojų taup. sąskaitos ir Klaipėdos skyriaus tarnautojų apdraudimo išlaidų	218.298	99
10. Abejotinų skolų protestuotais vekseliais ir čekiais ir kt.	1.387.377	48
	8.218.521	06
Gryno pelno	1.750.000	—
	9.968.521	06

Pasiremiant Lietuvos Banko Statuto 88 § ir to paragrafo pakeitimu (Vyr. Žinių 1929 m. lapkričio mėn. 21 d Nr. 314) siūloma 1929 m. gryną pelną 1.750.000.— litų paskirstyti šiaip:

1) 10% atsargos kapitalui	Lt.	175.000.—
2) 8% akcininkams dividendo (iš pagrind. kapitalo)	"	960 000.—
3) 2%, bet ne daugiau kaip 2 mėnesių Valdybos narių pagrindinė alga, tantjemos Valdybai	"	31.000.—
4) 0,5%, bet ne daugiau kaip ketvirtoji dalis Valdybos narių tantjemos, tantjemos Tarybai	"	7.750.—
5) 1/3 Valstybei (iš 576 250)	"	192.083.33
6) 2% akcininkams dividendo (papild. iki 10%)	"	240.000.—
7) Liekanos visuotinio akcin. susirink. nuožiūrai	"	144.166.67
Iš viso	Lt.	1.750.000.—

TOLIŲ SAŲSKAITA

žio mėn. 31 d.

P a j a m o s	Litų	
1. Praėjusiųjų metų pelno liekanos	—	—
2. %/‰ ir komisijos už diskontuotus vekselius ir dokumentus	3.427.106	13
3. „ „ „ spec. ein. vekseliais, važlarsčiais ir prekėmis	2.603.272	02
4. „ „ „ koresp. „Nostro“ ir „Loro“	2.443.292	02
5. „ „ „ inkaso	382 199	28
6. „ „ „ perlaidas ir akredityvus	139.431	70
7. „ „ „ akceptus ir garantijas	231.574	07
8. Valiutinių operacijų	352.413	50
9. Gražintųjų abejojamų skolų, nurašytų 1923—1928 metais į nuostolius	30.922	48
10. Nuošimčių ir komisijos už kitas įvairias operacijas	358.309	86
	9.968.521	06

LIETUVOS BANKO VALDYBA:

J. PAKNYS, Valdytojo Pavaduotojas.

Direktoriai: { J. MASIULIS.
I. MUSTEIKIS.
V. STATKUS.

B. MINIATAS, Vyresnysis Buhalteris.

Lietuvos Banko Taryba savo 1930 m. sausio m. 27 d. posėdyje
šią metinę apyskaitą patvirtino.

Lietuvos Banko Revizijos Komisijos

1930 m. vasario mėn. 4 dienos

PROTOKOLAS.

Revizijos Komisija, patikrinusi 1929 metų apyskaitą ir balansą, rado, kad užrašai knygoje atitinka dokumentus ir kad balansas su apyskaita sustatyti teisingai.

Revizijos Komisija siūlo visuotiniam akcininkų susirinkimui Valdybos sudarytus apyskaitą ir balansą patvirtinti.

Inž. V. VILEIŠIS.

L. BAIKOVIČIUS.

1929 m. XII 31 d. esančių apyvartoje banknotų kupiūromis paskirstymas.

1 lt.	1.255.736	št. sumai	Lt.	1.255.736
2 lt.	1.027.546	"	"	2.055.092
5 lt.	83.751	"	"	418.755
10 lt.	2.356.691	"	"	23.566.910
50 lt.	414.507	"	"	20.725.350
100 lt.	378.141	"	"	37.814.100
500 lt.	7.028	"	"	3.514.000
1000 lt.	5.479	"	"	5.479.000

IŠ VISO . . . . 5.528.879 št. sumai Lt. 94.828.943

Sidabrinų pinigų monetomis paskirstymas ir apyvarta.

Monetų rūšis	Gauta iš Finansų Ministerijos		Iki 1929 m. gruodžio m. 31 d. imtinai išleista apyvarton		Saldo 1930 m. sausio mėn. 1 d.	
	Monetų	Lt.	Monetų	Lt.	Monetų	Lt.
1 lt.	3.599.992	3.599.992	2.174.318	2.174.318	1.425.674	1.425.674
2 "	2.599.993	5.199.986	1.486.566	2.973.132	1.113.427	2.226.854
5 "	939.994	4.699.970	915.359	4.576.795	24.635	123.175
Iš viso	7.139.979	13.499.948	4.576.243	9.724.245	2.563.736	3.775.703

Vario aliuminijo pinigų monetomis paskirstymas ir apyvarta.

Monetų rūšis	Gauta iš Finansų Ministerijos		Iki 1929 m. gruodžio m. 31 d. imtinai išleista apyvarton		Saldo 1930 m. sausio mėn. 1 d.	
	Monetų	Lt.	Monetų	Lt.	Monetų	Lt.
1 ct.	4.999.998	49.999,98	4.999.482	49.994,82	516	5,16
5 "	7.979.998	398.999,90	7.072.611	353.630,55	907.387	45.369,35
10 "	7.879.998	787.999,80	5.570.553	557.055,30	2.309.445	230.944,50
20 "	5.314.998	1.062.999,60	3.579.292	715.858,40	1.735.706	347.141,20
50 "	3.999.998	1.999.999,—	1.940.456	970.228,—	2.059.542	1.029.771,—
Iš viso	30.174.990	4.299.998,28	23.162.394	2.646.767,07	7.012.596	1.653.231,21

Lietuvos Banko balansai nuo veikimo pradžios iki

1929 m. gruodžio mėn. 31 d. (ketvirčiais).

Ketvirčių pavadinimas	A K T Y V A S						
	Bendras aukso fondas	Bendras st- dabro fondas	Vario aliu- min. pinigai	Užsienio valiuta	Diskontas ir paskotos	Kiti aktyvai	BALANSAS
	T o k s t a n č i a i s i t y						
1922 m. XII-31	15.190	3	—	17.953	8.568	3.050	44.764
1923 m. III-31	15.819	102	—	28.552	12.887	4.545	61.905
„ m. VI-30	16.292	181	—	35.520	12.727	7.392	72.112
„ m. IX-30	16.389	247	—	37.202	13.616	7.452	74.906
„ m. XII-31	16.446	255	—	46.922	16.524	10.823	90.570
1924 m. III-31	24.134	59	—	58.747	25.488	20.378	126.806
„ m. VI-30	24.481	90	—	55.385	30.911	26.216	137.083
„ m. IX-30	25.382	35	—	50.503	32.405	38.869	147.194
„ m. XII-31	30.779	61	—	62.258	36.680	31.297	161.075
1925 m. III-31	32.862	15	2.019	56.705	39.589	27.396	158.586
„ m. VI-30	33.351	46	2.677	34.572	38.212	25.253	134.111
„ m. IX-30	33.648	46	1.965	24.768	41.736	28.162	130.325
„ m. XII-31	32.285	5.483	1.790	30.399	49.204	32.838	151.999
1926 m. III-31	30.289	8.521	1.872	37.685	48.154	23.017	149.538
„ m. VI-30	30.500	6.803	1.905	26.998	44.412	23.319	133.937
„ m. IX-30	31.050	5.669	1.917	22.769	45.905	27.321	134.630
„ m. XII-31	31.361	5.148	1.918	37.182	51.899	29.152	156.660
1927 m. III-31	31.404	4.951	1.985	42.070	58.547	27.388	166.345
„ m. VI-30	31.649	4.938	1.986	39.929	59.495	31.767	169.764
„ m. IX-30	32.358	4.873	1.942	38.360	62.884	39.607	180.024
„ m. XII-31	33.200	4.643	1.851	51.564	81.071	13.521	185.850
1928 m. III-31	34.199	4.515	1.880	53.858	81.455	14.309	190.216
„ m. VI-30	34.237	4.510	1.887	43.913	84.770	15.503	184.819
„ m. IX-30	34.238	4.353	1.877	40.951	85.504	17.480	184.403
„ m. XII-31	34.265	4.363	1.843	43.621	91.492	19.922	195.506
1929 m. III-31	34.330	4.320	1.850	36.506	89.488	14.213	180.707
„ m. VI-30	34.392	4.398	1.815	36.313	88.273	15.615	180.806
„ m. IX-30	34.495	4.739	1.747	52.567	90.096	16.739	199.883
„ m. XII-31	35.079	3.776	1.653	76.210	85.837	19.189	221.744
		s i d a b r o p i n i g a i					
Ketvirčių pavadinimas	P A S Y V A S						
	Akcinis kapitālas	Atsargos kapitālas	Banknotai apyvartoję	Depozitai ir indėliai	Kiti pasyvai	BALANSAS	
	T o k s t a n č i a i s i t y						
1922 m. XII-31	12.000	—	30.228	243	2.293	44.764	
1923 m. III-31	12.000	—	42.362	4.234	3.309	61.905	
„ m. VI-30	12.000	—	48.577	7.475	4.060	72.112	
„ m. IX-30	12.000	—	53.564	6.795	2.547	74.906	
„ m. XII-31	12.000	—	60.074	14.106	4.390	90.570	
1924 m. III-31	12.000	—	71.247	32.660	10.899	126.806	
„ m. VI-30	12.000	100	67.863	42.911	14.219	137.083	
„ m. IX-30	12.000	100	74.481	35.558	25.055	147.194	
„ m. XII-31	12.000	100	92.982	31.349	24.644	161.075	
1925 m. III-31	12.000	625	94.033	31.279	20.649	158.586	
„ m. VI-30	12.000	625	79.277	24.592	17.617	134.111	
„ m. IX-30	12.000	625	81.091	13.451	23.158	130.325	
„ m. XII-31	12.000	625	81.918	24.367	33.089	151.999	
1926 m. III-31	12.000	860	90.039	22.574	21.065	149.538	
„ m. VI-30	12.000	860	79.471	19.188	22.418	133.937	
„ m. IX-30	12.000	860	75.838	20.395	25.537	134.630	
„ m. XII-31	12.000	860	86.793	34.003	22.504	156.660	
1927 m. III-31	12.000	1.000	91.113	38.884	23.348	166.345	
„ m. VI-30	12.000	1.000	87.077	44.009	25.678	169.764	
„ m. IX-30	12.000	1.000	88.466	46.335	32.223	180.024	
„ m. XII-31	12.000	1.000	96.608	65.071	11.171	185.850	
1928 m. III-31	12.000	1.200	101.537	63.318	12.161	190.216	
„ m. VI-30	12.000	1.200	85.954	73.794	11.871	184.819	
„ m. IX-30	12.000	1.200	85.028	70.890	15.285	184.403	
„ m. XII-31	12.000	1.200	84.774	80.392	17.150	195.506	
1929 m. III-31	12.000	1.200	93.473	62.735	11.299	180.707	
„ m. VI-30	12.000	1.350	83.738	71.353	19.365	180.806	
„ m. IX-30	12.000	1.350	93.639	78.326	14.568	199.883	
„ m. XII-31	12.000	1.350	94.829	96.444	17.121	221.744	

Lietuvos Banko 1929 m. balansas ir apyskaita.

Pateiktasis Lietuvos Banko balansas ir sąskaitų apyvartos sumos rodo ne tik banko veikimą praėjusiais metais, bet ir Lietuvos ekonomio gyvenimo veiksmus, kurie veikė atskiras banko balanso pozicijas.

Bendroji balanso suma š. m. sausio 1 d. siekia 445 mil. litų prieš 368 mil. litų sausio 1 d. 1929 metais, t. y., 77 mil. litų didesnė; bet didelė atskirų balanso pozicijų dauguma labai mažai tepasikeitusi, o žymiau pasikeitusios tik kelios pozicijos. Pav., diskontuotų vekselių pozicija tik vienu milijonu mažesnė (stovi su 28,1 mil. prieš 29,2 mil. 1929 m.), specialinė einamoji sąskaita 2 mil. mažesnė (37,9 mil. prieš 40 mil.); taip pat mažesnės lombardo paskolų ir avansų pozicijos, bet skirtumai pačios sumos ir jų apyvarta iš viso labai nedideli, taigi banko operacijų eigos žymiau paveikti negalėjo. Jau žymiai didesni pakitimai kreditų prekėmis ir važtaraščiais sąskaitose, ir ypač dideli—korespondentų „Nostro“ sąskaitoj. Bendroji šių trijų sąskaitų saldo suma sausio 1 d. sudaro 75 mil. prieš 43 mil. tai pačiam dienai 1929 m. Jei prilipti dėmesin, kad banknotų saldo banko kasoje kitėjimai tam tikrai dienai pareina grynai nuo techninių priežasčių, o ne iš emisijos operacijų savalme, tai, atmetus šiai pozicijai tenkamo padidėjimo skirtumą (20 mil. lit.) ir prie to pridėjus panašios rūšies skirtumą iš valdybos su skyriais atsiskaitymo sąskaitos (30 mil. litų), mes gausim balanse viso 50 mil. litų, kurie pakeltė balanso sumą tik dėl formalistiškai techninių priežasčių. Tuo būdu korespondentų „Nostro“ sąskaitos žymus pakitimas (67,7 mil. prieš buvusius 35,8 mil.) pasirodys visą balanso kryptį nulemenčiu. O mes jau žinome, kad korespondentų „Nostro“ sąskaitoj kaip tik yra pati didžioji mūsų valiutos fondo dalis, kuri duoda galimumo mažiau ar daugiau plėsti kreditus ir pačią litų emisiją. Tačiau to paties balanso aktyvo pozicijos rodo, kad bendroji diskonto bei paskolų pozicija, lyginant su praėjusių metų pradžia, mažai tepasikeitusi ir yra net mažesnė, o apyvartoj esančių banknotų suma yra tik 10 mil. litų didesnė, kaip buvo 1929 metų pradžioj (95 mil. prieš 85 mil.); tuo tarpu valiutų fondas yra padidėjęs beveik 33 mil. Šis faktas verčia paieškoti tokio reiškimo priežasčių.

Kaip žinome, svetimos valiutos ištekliai pareina iš užsienių, ir jų kilmė gali būti kelertopa: 1) iš eksporto perteklių, 2) iš procentų už investuotus užsieniuose kapitalus, 3) iš svetimšalių išlaidų Lietuvoje, 4) iš svetimšalių mokėjimų už atliktus darbus bei patarnavimus, o pas mus ir emigrantų perlaidos savo giminėms Lietuvoje, 5) iš užsienio kapitalų investacijos Lietuvoje ir 6) iš paskolų bei kreditų. Kadangi Lietuvos kapitalų užsieniuose investuota beveik nėra (išskiriant trumpalaikius ein. sąsk. depozitus), prekybos latvyno, kuris svetimas prekes vežiotų, neturime ir sezoniniai darbininkai platesniu mastu į užsienius nevaikščioja, o svetimų kapitalų investacijos Lietuvoje bei paskolos taip pat ligi šiol plačiau nepraktikuojamos, tai vienintelis rimtesnis svetimos valiutos šaltinis ligi šiol buvo eksporto pertekliai ir iš dalies perlaidos emigrantų savo giminėms Lietuvoje; tačiau šių perlaidų sumos gana nusistovėjusios, ir tuo būdu vieninteliu svetimos valiutos gyvesniu rezervuaru, galinčiu Lietuvos Banko valiutų fondą paveikti, visai teisingai visų buvo laikomas mūsų eksportas. O kadangi 1929 metus Lietuvos Bankas pradėjo tik su 44 mil. litų valiutų fondu, kuris, pirmąjį pusmetį nuolatot krisdamas, buvo sumažėjęs ligi 36 mil. lit. (birželio 30 d.), o užbaigė metus su daugiau kaip 76 mil., tai, einant iš seniau susidariusia nuomone, skirtumas turėjo pareiti iš mūsų eksporto. Tačiau eksporto statistikoje šiai nuomonei paremti ši kartą nėra pakankamai duomenų, o ir Lietuvos Banko svetimos valiutos operacijų eiga taip pat nerodo, kad toks didelis svetimos valiutos padidėjimas galėtų pareiti vien iš padidėjusio eksporto. Teisybė, antrojo praėjusių metų pusmečio eksportas žymiai didesnis už pirmojo pusmečio eksportą, bet tai yra paprastas, kiekvienais metais pasikartojęs, reiškinys (net 1928 m. antrojo pusmečio eksportas buvo visa 20 mil. litų didesnis už pirmojo pusmečio eksportą). Taip pat ir Lietuvos Banko korespondentų „Nostro“ sąskaitoj, kur paprastai užsienių prekybos mokėjimų apyvarta atsispindi, gauta svetimos valiutos pirkti už 27 mil. litų daugiau, kaip pirmąjį pusmetį (106,7 prieš

79,2 mil.) ir beveik 17 mil. daugiau, kaip pernai. Tačiau vis dėlto patsai valiutų fondas antrąjį pusmetį padidėjo ne 27 mil. litų, o visa 40 mil. lit., taigi skirtumas (13 mil. litų) yra per didelis, kad būtų galima vien eksporto padidėjimu paaiškinti. Šitaip verčia manyti ir Lietuvos Banko balanse apyvartos sumos tose pozicijose, kurios betarpiškai surištos su eksporto kreditavimu. Gryniausia tokia pozicija—tai spec. ein. sąskaita važtaraščiais. Jos bendroji apyvarta 1929 metais pasiekė 104 mil. lit. prieš 89 mil. 1928 m., o debete stovi 51,4 mil. prieš 44,6 mil.; taigi yra didesnė, bet ne tiek, kad pilnai pateisintų nepaprastą valiutų fondo priaugimą. Kitos pozicijos, kur taip pat iš dalies eina ir eksporto kreditavimas—tai specialinės ein. sąskaitos vekseliais ir prekėmis. Bet spec. ein. sąsk. vekseliais apyvarta buvo net mažesnė, kaip 1928 m., o prekėmis—nors ir didesnė, bet visai nedaug (26 mil. prieš 30 m.).

Prisižiūrėję užsienų prekybos duomenims mes taip pat matome, kad prieš padidėjusį galvijų, kiaulių, mėsos, sviesto, sėmenų, celulozos ir miško medžiagos eksportą stovi žymiai mažesnis eksportas linų, javų, kiaušinių, odų, pramonės dirbinių. O importuojamų prekių sąraše matome žymiai didesnį importą javų, silkų, cukraus, anglies, cemento, skardos, popieriaus ir jo dirbinių, medvilnės verpalų ir geležies bei odos dirbinių, tuo tarpu palyginti nedideli sumažėjimai tėra manufaktūros dirbiniais, mašinoms ir automobiliams.

Lietuvos pramonė tik į metų galą pradėjo didesniu pastikėjimu dirbti, bet ir tai ne visos jos šakos. Pavyzdžiui, odų pramonės padėtis nelengva dėl kainų odom nepastovumo, o ir dėl ūkininkų perkamosios galios nepakankamo sustiprėjimo. Stambesnieji malūnai vietos rinkoje sunkiai jaučia smulkių malūnelių vis didėjančią konkurenciją, o užsienio rinkos pasiekti negali dėl nepalankių kainų ir kaimyninių valstybių muitų politikos. Miško medžiagos pramonė, ypač Klaipėdos krašte, rimtas valandas gyvena dėl Vokietijų rinkos konkurencijos mūsų miško medžiagos žaliavai, taip pat ir be sniego žiema daro didelių nuostolių miško prekybai. Smulkesnioji vietos pramonė taip pat žymiau savo gamybos išplėst negalėjo, nes gausingiausiojo vartotojų sluoksnio—ūkininkų—perkamoji galia pirmąjį praeitų metų pusmetį dar buvo veikiamą 1928 m. nederliaus, o į metų galą negalėjo per daug pakilti dėl visai menkų kainų javams, dėl stokos paklausų linams ir dėl reikalo rūpintis skolų grąžinimu už sėklas ir kt.

Tuo būdu nors ir turėjome praeitais metais visai gerą derlių, tačiau visa eilė kitų veiksmų ekonominį gyvenimą veikė neigiamai, dėl to ir Lietuvos Banko valiutų fondo nepaprastai didelio ir staigaus padidėjimo vien ekonominės būklės pagerėjimu išaiškinti negalima.

Iš kitų veiksmų pirmausia tenka imti amerikiečių perlaidas. Šiose perlaidose, berods, yra dalis komercinių mokėjimų, ir tiek, kiek tai liečia perlaidas per Lietuvos Banką, jų dalis eina ir per korespondentų „Nostro“ sąskaitą. Bet ši komercinių perlaidų dalis, palyginti, yra labai maža, ir tai ne tik Lietuvos Banke. Tuo tarpu praeitais metais iš tikrųjų amerikiečių perlaidomis yra gauta iš viso 33,6 mil. litų prieš 26 mil. litų 1928 ir 1927 metais ir prieš 29-30,5 mil. lit. 1926 ir 1925 met. Tuo būdu atrodo, kad praeitais metais iš amerikiečių tikrai gauta keli milijonai litų daugiau, kaip paprastai gaunama (paduotieji skalčiai liečia tik Kauno bankus ir pašto perlaidas, neskaitant smulkesnių kredito įstaigų ir bankų Klaipėdos krašte). Kitas šaltinis—tai svetimšalių išlaidos Lietuvoje. Praeitais metais yra daugiau gauta svetimos valiutos ir betarpiškai iš svetimšalių vasarųjų bei Amerikos ir iš dalies Vokietijos ekskursantų. Be to, ėmus kristi dolerio kursui, rinkoj daugiau pasirodė ir iš seniau žmonių laikomų dolerinių banknotų, ypač į metų galą, kai Lietuvos Bankas atsisakė už dolerius mokėti brangiau, kaip buvo jų rinkos kaina.

Žymesnių svetimo kapitalo investicijų Lietuvoje praeitais metais, taip pat didesnėm sumom paskolų, nepadaryta. Tačiau mažiau ar daugiau ilgesniam laikui prekių kreditai antrojo metų pusėj jau savaine padidėjo sąryšį su gero derliaus perspektyvomis, be to, padidėjo užsienų kreditai sąryšį su Kauno miesto savivaldybės darbais ir su kaikuriomis statybomis Klaipėdos krašte ir Didž. Lietuvoj (Klaipėdoj ir Kaune elektros stotys, tiltai, kai kurių įmonių įrengimai ir t.t.).

Prisižiūrėję visiems šiems svetimos valiutos šaltiniams, pastebėsime, kad Lietuvos Banko valiutų fondui rimtu pagrindu galima laikyti tik tą valiutą, kuri pareina iš mūsų eksporto perteklių ir padidėjusių perlaidų iš amerikiečių, nes visi prekių arba medžiagos kreditai anksčiau ar vėliau reikės grąžinti, ir čia Liet. Banko valiutų fondas pirmoj eilėj turi būti pasiruošęs tiems mokėjimams svetimos valiutos patiekti. Tai rodo importo statistikos duomenys iš vienos pusės ir valiutos pardavimas korespondentų „Nostro“ sąskaitoj iš kitos. Šitoj sąskaitoj valiutų pardavimai paprastai kaip tik ir eina daugiausia importui apmokėti. Ir štai, kai praėjusių metų paskutinio pusmečio

importas, pasiekęs 170 mil. litų, buvo 34 mil. litų didesnis už pirmojo pusmečio importą (136 mil.), tai valiutų, šitam rekordinių sumų pasiekusiam importui apmokėti, iš Lietuvos Banko per korespondentų „Nostro“ sąskaitą tepareikalauta tik 71 mil. lt. prieš 85 mil. lt. pirmąjį pusmetį, kai importas buvo žymiai mažesnis. Savaime toklame reiškinyje nieko nėra nepaprasta, nes mūsų importo dauguma visuomet kreditan eina, ir tie kreditai paprastai apmokami maž daug per pusmetį (vienoms prekėms anksčiau (2–4 mėn.), kitoms, ypač manufaktūrai, ir vėliau (6–9 m.). Nepaprastumas tačiau yra nenormališkai dideliame skirtume tarp svetimos valiutos paklausų iš vienos pusės ir importo dydžio iš antrosios. Šis nepaprastas skirtumas kaip tik ir paaiškina nepaprastą svetimos valiutos fondo padidėjimą antrojo praeitųjų metų pusėj. Tas fondas tiek išaugti galėjo tik iš dalies dėl padidėjusio eksporto ir emigrantų perlaidų, ir šis fondo padidėjimas yra normališkas. Nenormališkai gi padidėjusi valiutų fondo dalis pareina iš atsitiktinai pasitaikusių mažesnių mokėjimų už 1928 metų galą ir ypač pirmosios 1929 m. dalies nenormališkai mažesni importą. Tačiau banko vadovybei iš praeitųjų metų eilės praktikos stovi prieš akis 1929 metų antrosios pusės rekordinio importo dar neapmokėtos sumos, kurios, jei pasikartos praeitųjų laikų praktika, visu sunkumu guls ant valiutų fondo kaip tik tuo metu, kai iš eksporto jis mažiausia paramos gauna, t. y. pavasarį ir vasaros pradžioj.

Jei dabar nuo balanso pozicijų analizo pereisime prie pačios apyskaitos ir pelno bei nuostolių sąskaitos, tai pamatysime praėjusiais metais taip pat, nors ir nedidelę, pažangą.

Banko balansas, lyginant su 1928 metais, yra padidėjęs 78 mil. litų, bendroji banko operacijų apyvarta padidėjusi 305 mil., o pajamos—275 tūkst. litų. Tuo tarpu ūkio ir administracijos išlaidos tėra padidėjusios tik 30 tūkst. Lyginant $\frac{1}{100}$ balansas yra padidėjęs 21%, apyvarta—2%, išlaidos—0,7%. Nuo banko veikimo pradžios atitinkami skaičiai šitaip atrodo (milijonais litų):

Metai	Balanso suma Gruodžio 31 d.	Bendroji apyvarta apyskaitos met.	Pajamos	Ūkio ir admin. išlaidos
1925	316,77	8.233,63	8,99	3,48
1926	310,22	7.253,37	8,97	4,33
1927	372,29	6.471,53	6,90	4,39
1928	367,59	9.789,83	8,24	4,21
1929	445,42	11.120,81	9,69	4,30
		11.325,07	9,97	4,33

Tuo būdu matome, kad kai Lietuvos Banko apyvarta ir pajamos turi tendencijos nuolat didėti, tai išlaidos ūkio reikalams ir administracijai jau penketas metų kaip visai nusistovėjusios, ir, pav., praėjusiais 1929 metais šių išlaidų buvo lygiai tiek, kiek ir 1925 m. Taip pat ir tarnautojų skaičius per tą visą laiką mažai tepakitėjo.

Tarnautojų buvo (atitinkamų metų gale):

Metai	Kaune	Provincijoj	Iš viso
1924	155	264	419
1925	152	287	439
1926	156	269	425
1927	155	265	420
1928	169	263	432
1929	170	270	440

Tuo būdu ir tarnautojų skaičius 1929 m. prilygo 1925 metų tarnautojų skaičiui. Tačiau kadangi apyvarta pastarais keliais metais žymiai padidėjo, tai tarnautojų darbas turėjo būti intensyvesnis. Tai patvirtina vienam tarnautojui tenkanti bendrosios apyvartos suma: kai 1924 m. vienam tarnautojui teko tik 15 mil. litų iš bendrosios apyvartos, tai 1928 ir 1929 metais jau pritarino prie 26 mil. litų. Pastarasis reiškinys (kad du metu iš eilės vienam tarnautojui tenkanti apyvartos suma jau nebekyla) rodo į tai, kad esamomis aplinkybėmis tarnautojų darbo intensyvumas gal jau yra pasiekęs savo fiziniai galimo maksimumo. Dedamoji lentelė parodo, kaip laikui bėgant keitėsi ūkio ir administracijos išlaidų santykis su pajamomis bei apyvarta ir apyvartos santykis su tarnautojų skaičiumi.

Metai	Ūkio ir administracijos išlaidų santykis:		1 tarnautojui tenka:	
	su pajamomis	su apyvarta	išlaidų litais	apyvartos mil. lt.
1924	38,7 ⁰ / ₀	0,051 ⁰ / ₀	8305	14,88
1925	48,3 ⁰ / ₀	0,060 ⁰ / ₀	9863	16,52
1926	63,6 ⁰ / ₀	0,067 ⁰ / ₀	10329	15,23
1927	51,0 ⁰ / ₀	0,043 ⁰ / ₀	10024	23,31
1928	44,4 ⁰ / ₀	0,039 ⁰ / ₀	9951	25,74
1929	43,4 ⁰ / ₀	0,038 ⁰ / ₀	9819	25,74

Iš paduodamos lentelės matyti, kad nuo 1926 metų ūkio ir administracijos išlaidų santykis ir su pajamomis, ir su apyvarta nuolat mažėja, vienam tarnautojui tenkanti apyvartos suma, pakilusi ligi 25,74 mil. litų, apsistojo, o vienam tarnautojui tenkanti bendrų ūkio ir administracijos (tame skaičiuje ir patalpų laikymo, kuro, šviesos ir kt.) išlaidų vidutinė suma vis dar mažėja.

Jei paimsime visas banko išlaidas, tai bendroji išlaidų suma – 8,22 mil. – maža kuo skiriasi nuo 1928 m. išlaidų (buvo 8,19 mil. lt.). Tačiau reikia turėti galvoje, kad pelno ir nuostolių sąskaitoj parodomoji bendrųjų išlaidų suma daug pareina nuo nusistatymo daugiau ar mažiau vadinamų nurašymų padaryti arba turimų turtą amortizuoti. Šitie, dažnai virš normų daromi, bankų turto nurašymai turi fikso sunkesniems laikams daugiau atsargos turėti, ir dėl to jų sumos daugiau svyruoja, nulemdamos tuo būdu tiek bendrųjų išlaidų, tiek ir parodomo grynojo pelno dydį. Pavyzdžiui, jei 1927 metais iš 8,24 mil. litų pajamų grynojo pelno buvo parodyta beveik tiek pat, kaip 1929 m. iš 9,97 mil. lt. (1,71 mil. prieš 1,75 mil.), tai tik dėl to, kad mastas turto amortizacijai ir kitiems nurašymams 1929 metams buvo paimtas žymiai didesnis.

Lietuvos Banko pajamos 1923–29 m. (mil. litų).

Metai	Visų pajamų	Atskiri pajamų šaltiniai					
		Diskont. veks. 0 ⁰ / ₀ ir kom.	0 ⁰ / ₀ ir kom. iš kred. spec. ein. sąsk. dokumentais	0 ⁰ / ₀ ir kom. iš korespond.	Pajamos iš valut. operac.	Inkaso	Kitos pajamos
1923	3,85	1,00	0,70	0,58	0,32	0,03	1,22
1924	8,99	2,48	1,38	1,16	1,42	0,33	2,22
1925	8,97	2,40	2,17	0,90	1,39	0,40	1,71
1926	6,90	1,68	2,54	0,50	0,74	0,42	1,02
1927	8,24	2,37	2,63	1,40	0,60	0,40	0,84
1928	9,69	3,39	2,62	2,15	0,35	0,35	0,83
1929	9,97	3,43	2,60	2,44	0,35	0,38	0,77

Lietuvos Banko pajamų santykiniai skaičiai (0⁰/₀ 0⁰/₀)

Metai	Visų pajamų	Atskiri pajamų šaltiniai					
		Diskontuotų vekselių 0 ⁰ / ₀ 0 ⁰ / ₀	Spec. ein. sąsk. 0 ⁰ / ₀ ir kom.	0 ⁰ / ₀ ir kom. iš korespond.	Pajamos iš valut. operac.	Inkaso	Kitos pajamos
1923	100,0	26,0	18,2	15,0	8,3	0,8	31,7
1924	100,0	27,6	15,3	12,9	15,8	3,7	24,7
1925	100,0	26,8	24,2	10,0	15,5	4,4	19,1
1926	100,0	24,4	36,8	7,2	10,7	6,1	14,8
1927	100,0	28,8	31,9	17,0	7,3	4,8	10,2
1928	100,0	35,0	27,0	22,2	3,6	3,6	8,6
1929	100,0	34,4	26,1	24,5	3,5	3,8	7,7

Kad dėl atskirų pajamų šaltinių, tai tie šaltiniai yra jau visai nusistovėję: apie du trečdaliu visų pajamų pareina iš 0⁰/₀ ir komistijos už diskontuotus vekselius ir paskolas, apie 25⁰/₀ iš 0⁰/₀ nuo korespondentinių indėlių ir bendrai pajamos iš valiutinių operacijų ir apie 10⁰/₀ tenka pajamoms iš inkaso ir kt. operacijų. Tuo būdu Lietuvos banko pajamų pagrindą sudaro diskonto operacijos ir valiutų fondas.